

บทที่ 1

เศรษฐกิจพอเพียง . . .

หลักคิดในชีวิตเพื่อความสมดุลและยั่งยืน

🕒 ระยะเวลาทั้งหมด : 60 นาที

● หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

● การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

Slide (25 นาที)

กิจกรรมที่ 1.1 ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง (15 นาที)

กิจกรรมที่ 1.2 เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ (20 นาที)

บทที่ 1

เศรษฐกิจพอเพียง...หลักคิดในชีวิต เพื่อความสมดุลและยั่งยืน

ระยะเวลา : 60 นาที

(เนื้อหาการสอน 25 นาที + กิจกรรมและการประเมินผล 35 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์และตัดสินใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของตนเองได้

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_1_SufficiencyEconomy.pptx

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง :
  - <http://www.sufficiency.nida.ac.th/>
  - “ทบทวนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดย ดร.ปริญานูช ธรรมปิยา:
<https://bit.ly/2EpFcyE>

2. การจัดการการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

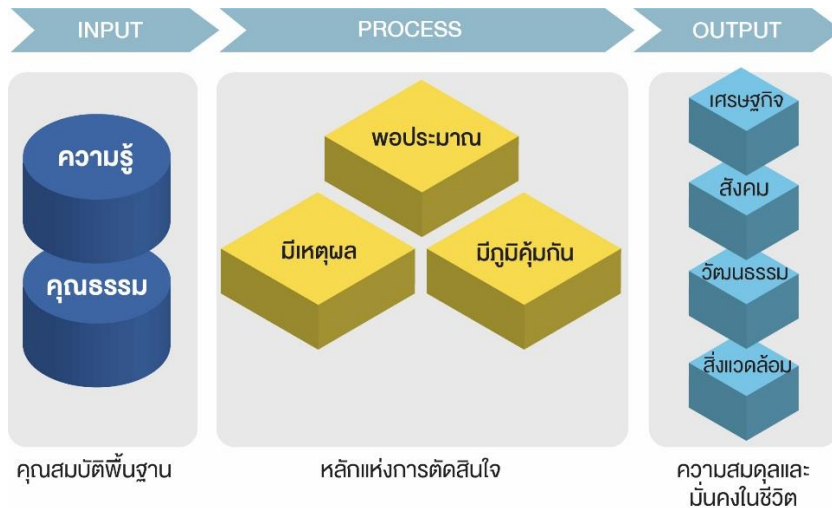
- “Money Cafe EP039 หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง” โดย ดร.อัจฉรา โยมสินธุ์: <https://bit.ly/2zTaLgm>
- “กรอบแนวคิดการเงินพอเพียง” โดย ดร.อัจฉรา โยมสินธุ์: <https://bit.ly/2rzkOm1>
(Slide - https://www.1213.or.th/th/Documents/finance_for_%20R.pdf)

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง¹

ศาสตร์พระราชารื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวคิดที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระราชทานให้กับปวงชนชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำประเทศไทยไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่เรื่องไกลตัว แต่เป็นแนวคิดการดำรงชีวิต และการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ **ความพอดี และไม่ประมาท** มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และคำนึงถึงผลตอบแทนในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความสมดุล ระหว่างความอยากได้อย่างมี กับความต้องการขั้นพื้นฐาน และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งจะให้มีชีวิตที่มั่นคงได้

หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง นำคุณสมบัติพื้นฐาน คือ **ความรู้ และคุณธรรม** มาใช้ในการตัดสินใจด้วยหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความรอบคอบ ระมัดระวัง ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ชีวิต ซึ่งจะทำให้เกิดความสมดุลและมั่นคง ใน 4 ด้านของชีวิต ได้แก่ **ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม** โดยผู้ที่ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะสามารถปรับตัวเมื่อเผชิญกับความยากลำบาก และพึ่งพาตนเองได้เมื่อเกิดวิกฤติต่าง ๆ

Tips

คนที่ขาดภูมิคุ้มกันที่ดีจะไม่สามารถรับมือกับความเสียหายหรือการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น หากไม่มีเงินออมเมื่อถูกเงินเมื่อเกิดเจ็บป่วย/อุบัติเหตุ/ข้าวของชำรุดเสียหาย ก็ต้องไปกู้ยืมเงินจากผู้อื่น ส่งผลให้มีภาระหนี้สิน และนำมาซึ่งปัญหาทางการเงินได้ในที่สุด

¹ ที่มา: เอกสารแผ่นพับ “พอเพียงเพื่อยั่งยืน” จัดทำโดยมูลนิธิมั่นพัฒนา

2. การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดในการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติพื้นฐาน (Input) ที่ต้องมี 2 เงื่อนไข	
ความรู้	ต้องใช้ความรู้/ความชำนาญเรื่องใด เพื่อนำมาวางแผนอย่างรอบคอบ และลงมือทำอย่างระมัดระวัง
คุณธรรม	ต้องมีคุณธรรมเรื่องใด เช่น ซื่อสัตย์สุจริต อดทน และพากเพียร
2. การตัดสินใจ (Process) โดยใช้ 3 หลักการ	
พอประมาณ	ตัดสินใจโดยคำนึงถึงความพอดีเรื่องใด อย่างไร เช่น สอดคล้องกับ ศักยภาพ/ความพร้อม/ทรัพยากรที่มี รวมทั้งเวลา/สถานที่/ผู้เกี่ยวข้อง โดยไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น
มีเหตุผล	ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและผู้เกี่ยวข้อง (กระทบใคร อย่างไร)
มีภูมิคุ้มกัน	ตัดสินใจโดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง/อันตรายที่อาจเกิดขึ้น และ มีการป้องกันความเสี่ยง/มีแผนสำรอง
3. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Output) สร้างความสมดุลและมั่นคงใน 4 มิติ	
เศรษฐกิจ	ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า เช่น ประหยัด รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ลดต้นทุนการผลิตสินค้า หรือสร้างประโยชน์ เพิ่มขึ้นจากวัสดุเหลือใช้
สังคม	มีคุณค่าต่อสังคม/ชุมชน เช่น ปลูกฝังนิสัยซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ ไม่เบียดเบียน รวมถึงส่งเสริมให้คนในสังคมมีสุขภาพดี
วัฒนธรรม	เห็นคุณค่า/อนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม (รวมถึงค่านิยม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น)
สิ่งแวดล้อม	เกิดจิตสำนึก มีความรู้ ความเข้าใจ และลงมือทำ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างการวิเคราะห์เหตุการณ์ในชีวิต “การเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่” โดยใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ก่อนตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่โดยไม่เป็นภาระกับตนเองและผู้อื่น คุณควรคิดวิเคราะห์โดยคำนึงถึง 2 เงื่อนไขแห่งความรู้และคุณธรรม ดังนี้

- **ความรู้:** รู้จักตัวเอง และรู้จักสิ่งของที่ต้องการซื้อ

(1) **รู้จักตัวเอง** โดยรู้ว่าตนเองต้องการใช้งานอะไร ฟังก์ชันแบบไหน เหตุผลที่ต้องการซื้อคืออะไร และเหตุผลนั้นจำเป็นแค่ไหน รวมถึงมีงบประมาณเท่าไร หากเงินไม่พอหรือไม่ และจะมีแนวทางวางแผนการออมอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น จำเป็นต้องซื้อโทรศัพท์เครื่องใหม่เพราะต้องการถ่ายภาพสินค้าสำหรับขายออนไลน์ และขณะนี้เงินออม 10,000 บาท

(2) **รู้จักสิ่งของที่ต้องการซื้อ** โดยหาความรู้เกี่ยวกับโทรศัพท์ที่วางจำหน่ายในท้องตลาดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ เช่น ศึกษายี่ห้อ ราคา ฟังก์ชันการใช้งาน เครือข่ายผู้ให้บริการ และโปรโมชั่นของโทรศัพท์หลายยี่ห้อ และหลายรุ่น ที่มีกล้องคุณภาพดีในราคาไม่เกินเงินออมที่มีอยู่

- **คุณธรรม:** ด้านความประหยัด อุดม ความเพียร และความซื่อสัตย์

(1) **ความประหยัด อุดม** โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เงินที่นำมาใช้ต้องได้มาโดยสุจริต ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อให้การออมบรรลุเป้าหมาย

(2) **ความเพียร** โดยค้นคว้าข้อมูล เปรียบเทียบฟังก์ชัน ราคา และโปรโมชั่นต่าง ๆ

(3) **ความซื่อสัตย์** โดยสนับสนุนสินค้าที่ถูกกฎหมาย ไม่ซื้อสินค้าที่หนีภาษี หรือละเมิดลิขสิทธิ์

เมื่อคิดวิเคราะห์โดยใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมแล้ว จากนั้นให้ใช้หลักการตัดสินใจ 3 หลักการ คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ดังนี้

- **พอประมาณ:** เลือกซื้อโทรศัพท์รุ่นที่มีฟังก์ชันกล้องถ่ายภาพตรงกับความต้องการ โดยราคาอยู่ในงบประมาณ 10,000 บาทที่ตั้งไว้ รวมถึงเลือกเครือข่ายผู้ให้บริการ แพ็กเกจให้เหมาะสมกับรูปแบบการใช้งาน และสามารถจ่ายค่าบริการได้

- **มีเหตุผล:** รู้เหตุผลจำเป็นที่ต้องซื้อโทรศัพท์เครื่องใหม่ เช่น กล้องถ่ายภาพของเครื่องเก่าไม่รองรับการถ่ายภาพสินค้า ดังนั้น การมีโทรศัพท์ใหม่จะช่วยให้ถ่ายภาพสินค้าดีขึ้นและเพิ่มยอดขายได้

- **มีภูมิคุ้มกัน:** ออมเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อซื้อโทรศัพท์ โดยอาจเริ่มออมตั้งแต่เห็นว่าโทรศัพท์ที่ใช้อยู่ไม่ตอบโจทย์การใช้งาน ไม่คุ้มหรือซื้อเงินผ่อนโดยไม่วางแผนจ่ายเงินอย่างรอบคอบ หรือหากจำเป็นต้องกู้ก็ควรมีแผนรองรับเหตุการณ์ไม่คาดคิดที่ทำให้ไม่สามารถผ่อนชำระได้ตามที่คาดไว้

Tips

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่การอด หรือตระหนี่ถี่เหนียว แต่เป็นการคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน บนพื้นฐานของความรู้ ควบคู่คุณธรรม

เมื่อตัดสินใจบน 3 หลักการข้างต้นแล้ว ก็จะทำให้เกิดความสุขและมั่นคงในชีวิต 4 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้ชีวิตมีความสุขอย่างยั่งยืน

- **เศรษฐกิจ:** ไม่ใช่เงินเกินตัว ไม่เป็นทาสวัตถุนิยม ชื้อของอย่างพอดี โดยไม่สนับสนุนสินค้าหนีภาษี และใช้ของอย่างคุ้มค่า ทำให้ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรในการผลิต
- **สังคม:** ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- **วัฒนธรรม:** สร้างวัฒนธรรมประหยัด ออมก่อนใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย รู้จักคิด รู้จักใช้จ่ายอย่างมีสติ
- **สิ่งแวดล้อม:** ช่วยลดขยะอิเล็กทรอนิกส์จากการใช้โทรศัพท์อย่างคุ้มค่า ไม่เปลี่ยนบ่อย ๆ หรือหากจำเป็นต้องเปลี่ยนโดยที่เครื่องเก่ายังไม่เสีย อาจนำไปขาย หรือให้คนในครอบครัวใช้ต่อ

**หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่แค่เรื่องเกษตรกรรมอย่างที่หลายคนเข้าใจ
แต่เป็นหลักคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
กับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ และทุกสังคม
โดยยึดหลักความพอดีและไม่ประมาท เพื่อสร้างความสมดุลและมั่นคงในชีวิต
ซึ่งก่อให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืน**

กิจกรรมที่ 1.1 ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้เรียนจะได้ลองนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์และตัดสินใจเหตุการณ์ในชีวิตของตนเอง ผ่านการตั้งเป้าหมายในชีวิต (เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี หรือทำงานก่อนเรียนต่อ)

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียน ในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จากการทำกิจกรรมข้างต้น

กิจกรรมที่ 1.2 เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ

ผู้เรียนจะได้ลองนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการตัดสินใจทางการเงิน ผ่านสถานการณ์สมมติ ที่จับได้จากบัตรคำ แล้วตอบคำถามว่าจะตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อ เพราะอะไร

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียน ในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จากการทำกิจกรรมข้างต้น

กิจกรรมที่ 1.1 ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง (ประมาณ 15 นาที)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปใช้วิเคราะห์และตัดสินใจในชีวิตจริงได้

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” ตามจำนวนกลุ่มผู้เรียน

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนแจกใบกิจกรรมให้ผู้เรียนและชี้แจงวิธีการทำกิจกรรมดังนี้

2.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกเป้าหมายชีวิตที่เหมาะสมกับกลุ่มของตนเอง 1 เหตุการณ์ ระหว่าง “เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี” หรือ “ทำงานก่อนเรียนต่อ”

2.2 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และวางแผนตัดสินใจเป้าหมายชีวิตที่เลือกในข้อ 2.1 โดยนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับสถานการณ์ในชีวิตของตนเอง และเขียนลงในใบกิจกรรม

2.3 ตัวแทนของผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนกลุ่มอื่น

ทั้งนี้ หากมีเวลามากพอ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนวิเคราะห์เป้าหมายชีวิตที่เลือกและเขียนลงในใบกิจกรรมเป็นรายบุคคล แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนคนอื่น

3. ผู้สอนสรุปบทเรียน โดยทบทวนประเด็นสำคัญ และอธิบายตัวอย่างเพิ่มเติม (ถ้ามี)

คำแนะนำ

ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด/วิเคราะห์ “เป้าหมายชีวิต” โดยใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐาน ซึ่งผู้สอนอาจตั้งคำถามตามตัวอย่างในหัวข้อ “การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน”

ผู้สอนสามารถชี้แจงหรือเน้นย้ำความสำคัญของหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ เช่น การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องการอด กินน้อย ใช้น้อย หรือการตระหนี่ถี่เหนียว แต่เป็นการใช้ชีวิตอย่างพอดีตามฐานะของตนเอง ดังนั้น บางคนอาจใช้ของหรูหราได้ ถ้าฐานะการเงินของเขาเอื้ออำนวย

การประเมินผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

วิธีการประเมินผล : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม

เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านการประเมิน เมื่อผู้เรียนให้เหตุผลได้ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถศึกษาแนวคำตอบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อใช้ประกอบการอธิบายผู้เรียนได้

ใบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” (สำหรับผู้เรียน)

ผู้เรียนเลือกเป้าหมายใด
เป้าหมายหนึ่ง

เป้าหมายชีวิต ☒ เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี ☒ ทำงานก่อนเรียนต่อ	
คุณสมบัติพื้นฐานที่ต้องมี 2 เงื่อนไข	
ความรู้	ความรู้/ความชำนาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้วางแผนอย่างรอบคอบ และลงมือทำอย่างระมัดระวัง
คุณธรรม	คุณธรรมพื้นฐานที่ควรมี เช่น ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน และพากเพียร
การตัดสินใจโดยใช้ 3 หลักการ	
พอประมาณ	คำนึงถึงความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป สอดคล้องกับศักยภาพ/ความพร้อม/ทรัพยากรที่มี รวมทั้งเวลา/สถานที่/ผู้เกี่ยวข้อง ไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น
มีเหตุผล	คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง (กระทบใคร อย่างไร)
มีภูมิคุ้มกัน	วางแผนด้วยความรอบคอบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง/อันตรายที่อาจเกิดขึ้น มีการป้องกัน ความเสี่ยง/แผนสำรอง
ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะสร้างความสมดุลใน 4 มิติ	
เศรษฐกิจ	เห็นคุณค่าของสิ่งของ/ทรัพยากร ใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า
สังคม	มีคุณค่าต่อสังคม/ชุมชน เช่น ปลูกฝังนิสัยซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ ไม่เบียดเบียน รวมถึงส่งเสริมให้คนใน สังคมมีสุขภาพดี
วัฒนธรรม	เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรักความเป็นไทย
สิ่งแวดล้อม	มีจิตสำนึก รู้วิธีการ และร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น การจัดการขยะ)

เป้าหมาย คือ พึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน ปรับตัวเมื่อเผชิญกับความยากลำบากได้ และอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

แนวคำตอบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” (สำหรับผู้สอน)

ผู้เรียนเลือกเป้าหมายใด
เป้าหมายหนึ่ง

เป้าหมายชีวิต ☒ เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี ☒ ทำงานก่อนเรียนต่อ	
คุณสมบัติพื้นฐานที่ต้องมี 2 เงื่อนไข	
ความรู้	<p>ความรู้/ความชำนาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้วางแผนอย่างรอบคอบ และลงมือทำอย่างระมัดระวัง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ เตรียมเอกสารและหาข้อมูลสมัครเรียนต่อ เช่น ใบรายงานผลการเรียน หลักสูตรที่เปิดสอน กำหนดการรับสมัคร ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ (เช่น ค่าสมัคร ค่าเทอม ค่ากินอยู่ และค่าที่พัก) พร้อมทั้งหาความรู้และฝึกฝนทักษะที่จำเป็น (เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวได้เร็ว) - ทำงาน หาความรู้และฝึกฝนทักษะที่เป็นประโยชน์ (เช่น ทักษะในการสื่อสาร ความสามารถด้านภาษา) เตรียมความพร้อมและหาข้อมูลการรับสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน
คุณธรรม	<p>คุณธรรมพื้นฐานที่ควรมี เช่น ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน และพากเพียร</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ ขยันหมั่นเพียร หาความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งหาประสบการณ์โดยการทำงานพิเศษ/ฝึกงาน - ทำงาน ทำงานสุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร เป็นพนักงานที่ดีขององค์กร
การตัดสินใจโดยใช้ 3 หลักการ	
พอประมาณ	<p>คำนึงถึงความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป สอดคล้องกับศักยภาพ/ความพร้อม/ทรัพยากรที่มี รวมทั้งเวลา/สถานที่/ผู้เกี่ยวข้อง ไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น</p> <p>เรียนต่อ/ทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - วางแผนจัดการ/หารายได้ให้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายจำเป็น (เช่น ค่าสมัคร ค่าเทอม ค่ากินอยู่ และค่าที่พัก) แบ่งรายได้ส่วนหนึ่งมาออมก่อนใช้จ่าย และไม่ก่อหนี้ที่ไม่เป็นประโยชน์ - กรณีบ้านอยู่ไกลที่เรียน/ที่ทำงาน ควรเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างการเช่าหอใกล้ที่เรียน/ที่ทำงาน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือการพักที่เดิมแต่ต้องตื่นเร็วขึ้นเพื่อเลี่ยงรถติด - ตั้งใจเรียน/ทำงานอย่างเต็มที่ แบ่งเวลาส่วนตัวและเวลาเพื่อครอบครัวให้เหมาะสม
มีเหตุผล	<p>คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง (กระทบใคร อย่างไร)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับตนเองโดยเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ไม่ย่อท้อในระหว่างเรียน และใช้เงินสนับสนุนจากครอบครัวอย่างคุ้มค่า (ไม่เลิกเรียนกลางคัน) เพื่อที่ในอนาคตจะได้ทำงานที่ชอบ และมีรายได้สามารถดูแลครอบครัวได้ - ทำงาน ถ้ายังไม่พร้อมที่จะเรียนต่อ เช่น มีภาระต้องดูแลครอบครัว ก็ทำงานไปก่อน และเก็บออมเงินไว้เรียนต่อภายหลัง โดยวางแผนสมัครเรียนในโปรแกรมที่สามารถแบ่งเวลาเรียนไปด้วยและทำงานไปด้วยได้เพื่อพัฒนาตนเองในอนาคต
มีภูมิคุ้มกัน	<p>วางแผนด้วยความรอบคอบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง/อันตรายที่อาจเกิดขึ้น มีการป้องกันความเสี่ยง/แผนสำรอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ หากมีเงินออมไม่พอ อาจยื่นขอกู้ กยศ. เพื่อลดภาระทางการเงินของครอบครัว - ทำงาน เตรียมเงินสำรองเพื่อเป็นค่าเดินทาง/ค่าอาหารในช่วงที่ยังไม่ได้เงินเดือนก้อนแรก หรือเพื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เมื่อได้รับเงินเดือนแล้ว ก็ควรจัดสรรเงินบางส่วนไปออมก่อนใช้จ่าย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะสร้างความสมดุลใน 4 มิติ	
เศรษฐกิจ	เห็นคุณค่าของสิ่งของ/ทรัพยากร ใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า
	- เรียนต่อ/ทำงาน เลือกซื้อชุดนักเรียน/ชุดทำงานที่คุณภาพดี ไม่เน้นของแบรนด์เนม ไม่ต้องมีมากขึ้น แต่ใช้วิธี Mix and match เพื่อให้คุ้มค่าเงิน
สังคม	มีคุณค่าต่อสังคม/ชุมชน เช่น ปลูกฝังนิสัยซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ ไม่เบียดเบียน รวมถึงส่งเสริมให้คนในสังคมมีสุขภาพดี
	- เรียนต่อ/ทำงาน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อกับเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการเรียน/การทำงาน
วัฒนธรรม	เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรักความเป็นไทย
	- เรียนต่อ/ทำงาน มีมารยาทดีทั้งในการพูด การเดิน/ยืน/นั่ง การแต่งกาย อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ รู้จักกาลเทศะ
สิ่งแวดล้อม	มีจิตสำนึก รู้วิธีการ และร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น การจัดการขยะ)
	- เรียนต่อ/ทำงาน ใช้กระดาษ/อุปกรณ์เครื่องเขียน/น้ำ-ไฟ อย่างประหยัดและคุ้มค่า ตามหลัก Reduce, Reuse, Recycle รวมทั้งไม่ทำกิจกรรม/ทำงานที่มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ง่ายและไม่มีสารพิษในการจัดบอร์ดนิทรรศการ/ป้าย Backdrop ต่าง ๆ คัดแยกขยะตามประเภท (เช่น เศษอาหาร ขยะทั่วไป ขยะ Recycle) และลดขยะโดยงดรับถุงพลาสติกจากร้านค้า

เป้าหมาย คือ ฟังตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน ปรับตัวเมื่อเผชิญกับความยากลำบากได้ และอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจทางการเงินในชีวิตประจำวันได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่า “พอเพียง” ในมุมมองทางการเงิน ไม่ได้หมายถึงการอด โดยไม่ซื้อหรือซื้อเฉพาะของราคาถูก แต่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงประโยชน์หรือความคุ้มค่าที่จะได้รับของแต่ละบุคคลซึ่งมีฐานะทางการเงินและความจำเป็นที่แตกต่างกัน

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

บัตรคำ เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ (ตัดตามรอยประและพับครึ่ง)

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 4 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนแจกบัตรคำ ทั้ง 3 หมวด ให้ทุกกลุ่ม
  - หมวด 1 สถานการณ์เงินออม
  - ★ หมวด 2 สถานการณ์การเงินที่เกิดขึ้นในขณะนั้น
  - หมวด 3 เหตุผล ความจำเป็นในการซื้อมอเตอร์ไซค์
3. ผู้สอนชี้แจงกติกาในการเล่นเกมนให้ผู้เรียนทราบดังนี้
  - ผู้เรียนจับบัตรคำคนละ 1 ใบ ต่อ 1 หมวดจนครบทุกคนในกลุ่ม (ผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับบัตรคำ ทั้ง 3 หมวด ● ★ ■ หมวดละ 1 ใบ)
  - ผู้เรียนสมมติตนเองกำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่จับได้จากบัตรคำ ภายใต้คำถามว่า “คุณจะตัดสินใจซื้อมอเตอร์ไซค์ ราคา 48,000 บาท หรือไม่”
  - ผู้เรียนแลกเปลี่ยนแนวคิดภายในกลุ่มว่าตนเองจะตัดสินใจซื้อมอเตอร์ไซค์หรือไม่ เพราะอะไร หรือมีข้อเสนอแนะอย่างไรในสถานการณ์ที่ตนได้
4. หากมีเวลา ผู้สอนอาจยกตัวอย่างสถานการณ์ของผู้เรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่ออภิปรายในชั้นเรียนว่าผู้เรียนคนอื่นมีความเห็นเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

คำแนะนำ

ผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจหลักในการตัดสินใจบนพื้นฐานหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเสนอแนะแนวทางของแต่ละสถานการณ์โดยไม่ตัดสินว่าซื้อคือผิด ไม่ซื้อคือถูก แต่ควรกระตุ้นกระบวนการคิด รับฟังเหตุผลของผู้เรียน และชี้ชวนในลักษณะของการให้คำปรึกษาในฐานะเพื่อน/รุ่นพี่ที่ดี

ผู้สอนอาจชี้ชวนให้ผู้เรียนเสนอแนวทางใหม่ ๆ นอกจากการซื้อหรือไม่ซื้อ เช่น ซื้อปีหน้าเมื่อออมได้ตามเป้าที่ตั้งไว้ หรือซื้อรถมือสองที่ราคาถูกกว่าแทน

การประเมินผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

วิธีการประเมินผล : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม

เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านการประเมิน เมื่อผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนหลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

บัตรคำ เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ (สำหรับผู้เรียน)

	ไม่มีเงินเก็บ
	ออมเงินสม่ำเสมอ และตอนนี้มีเงินเก็บ 12,000 บาท
	ติดเงินเพื่อนสนิท 1,500 บาท
	มีเงินเก็บ 5,000 บาท จากเงินปีใหม่ที่ญาติให้

	ชนะโครงการประกวด ได้เงินรางวัล 5,000 บาท
	ได้งานพิเศษ มีรายได้เพิ่มเติมละ 3,500 บาท
	ต้องทำ project เทอมหน้า ต้องใช้เงิน 3,500 บาท
	รวมเมก้ายออก ต้องจ่ายค่าหอเพิ่มเอง เดือนละ 1,000 บาท เพราะติดสัญญา ยังย้ายออกไม่ได้

	อยากได้อเตอร์ไซต์ เพื่อขี่มาโรงเรียน เพราะบ้านอยู่ไกล
	รถคันเก่าเสีย และเป็นคันที่ที่บ้านใช้ ส่งของขายวันเสาร์ อาทิตย์
	อยากทำอาชีพเสริม (ส่งของ) แต่ยังไม่มีรถเป็นของตัวเอง

	จำเป็นต้องมี เพื่อเข้าแท็กซี่กับเพื่อน
	รถคันเก่าที่ใช้ ขี่มาโรงเรียนทุกวันพัง
	ปีหน้าน้องสาวจะเข้า โรงเรียนเดียวกัน จะได้ขี่มาโรงเรียนพร้อมกัน เพราะประหยัดกว่าเดินทาง โดยขนส่งสาธารณะ 2 คน